

Ima tako ljudi kojima nije potrebno reći prezime a da se ipak zna o kome je reč. Naravno, svi mi imamo neki svoj krug u kojem se krećemo, u taj krug nisu smešteni samo bliski prijatelji, nego i poznanici, čak i oni sasvim slučajni, sa kojima se čovek sretno jedanput, pa posle, možda, nikad, ali i ovi poslednji, ako su se jednom upoznali sa gospodinom pukovnikom, znali su da je samo jedan pukovnik Jovče u vazduhoplovstvu Njegovog Veličanstva Kralja.

Više malog nego srednjeg rasta, vižljast, uvek sav u nemirnim, ne nemirnim, živim kretnjama nikad mirujućeg unutarnjeg treperenja, gde god bi se našao, u bilo kojem društvu, bio je uvek onaj koji je unosio neki čudan, samo njemu svojstven duh. Nije bio od onih koji društvo zabavljaju vicevima, spletkama, bilo čime što je, kao, uobičajeno na skupovima u salonima, u kafanama. A kafanu je voleo. I kafansku muziku. Znao je reći svih omiljenih pesama, više od svega je želeo i da zapeva, ali se pri svakom takvom pokušaju zaustavio već pri prvom otvaranju usta, jer ga je presekao pogled njegove žene, koja je imala izvanredan sluh i lep glas. Osećao ga je, taj pogled, čak i kad ona nije bila prisutna. A ni njegova majka ni otac nisu znali kakav muzički potencijal spava u tom beogradskom mangupčetu, koji je bio svuda samo ne tamo gde je trebalo da bude, pa se njihovo vaspitanje svodilo na mnogo elementarnije okvire.

A elemenata za najelementarnije vaspitne postupke, kad je Jovče bio u pitanju, bilo je u izobilju. Tada još nije bio Jovče. Za porodicu bio je jednostavno Jova. Ali, i kao Jovu – i bliža i daljna rodbila znala je o kome je reč.

Pokušavam da te sagledam u tom davnom vremenu tvoga detinjstva i mladosti po iskidanim pričicama tvoje sestre, brata, rođaka daljih i bližih. Prizivam ih u sećanju i iz njih stvaram sliku o tebi, kad još nisi bio moj otac.

S ljubavlju.

A nju, ljubav, za nas, za mene, osećao si, znam, i onda kad nas je život razdvajao, ne samo fizički, nego, što je mnogo gore, idejnim zabludama. Da nije njih bilo, ovaj moj zakasneli razgovor s tobom ne bi imao ni smisla ni svrhe.

Za mene ti nisi umro. Otišao si svojim samo putem na poslednjem raskršću našeg zajedničkog života.

Možda baš zato osećam neopisivu radost sada, kad stvaram sopstvenu sliku o tebi u onom dalekom dobu tvoga detinjstva.

Prepoznajem te u tom vremenu.

SACUVANA PROŠLOST

Vidim te u tvojoj devetoj godini.

Noć je. Istorijska, hiljadu devetstotreća.

Prethodio joj je dan kao i svaki drugi.

Tvoj otac Ljubomir, glavni faktor (ovo *glavni* naročito se uvek naglašavalo u porodici) u Državnoj štampariji, visok, lep gospodin otišao je i toga jutra na posao, kao i obično.

Majka Ljubica, mala, sitna ženica, ali, hitra, stroga, ispratila je svoju decu u škole, onu stariju, a predala se onoj mlađoj i kućnim poslovima.

Ti, drugi od petoro dece, nisi toga lepog majskog dana odoleo da se, kao i mnogo puta ranije, umesto u školu, sjuriš nizbrdo do Save, i da tu, na Savi, sa udicom zakačenom na kažiprst, zaboraviš i na sate i na glad.

A kad si se kasno uveče vratio kući, na tvoje iznenađenje nije te dočekao mamin prut.

– Gde si, dete, za ime Boga! Umrla sam od straha.

Mama da umire od straha? Kao da je ovo prvi put ...

Nisi imao mnogo vremena za čuđenje. Uguran si u sobu u kojoj su bila i ostala deca. Nešto se sasvim neobično dešavalo. Mama-Ljubica vam je nekako užurbano, ćutke dala večeru i na brzinu vas plegala u krevete...

Tako, otprilike, u veoma skraćenoj verziji, izgleda davno ispričana (a kasnije prepričavana mnogo puta od strane moje tetka-Jeke) ta istorijska noć, koja se, za tebe, nije tako završila.

Šta li sve to znači?

Naravno, Jova nije izdržao. Iskrao se iz sobe, prošao neopaženo pored trpezarije u kojoj je još uvek budna, uz prigušeno svetlo, sedela sama mama-Ljubica, otključao krišom stan i poznatim putem našao se do dela zgrade u kojoj je bila smeštena štamparija. Da je posao *glavnog* faktora zaista važan uverio se Jova te noći kad su zaverenici, oficiri, došli u štampariju, naredili ocu da on, lično, slaže neki proglas. Prošunjao se Jova nekim hodnikom u kojem nije bilo oficira i gledao kako otac, slovo po slovo slaže reči koje mu u uvo, tiho, govori jedan od oficira.

Sutradan, čulo se, ubijeni su kralj Aleksandar i ona Draga. Tako su je zvali: *ona* Draga!

Majka Ljubica je još mnogo dana posle toga zaključavala decu.

– E, moja Cano! Nikad se ne zna šta kome od „novih” može pasti na pamet! Možda će i moga Ljubu, sačuvaj nas i sakloni Bože, „pojesti mrak” zato što su ga umešali u zaveru! A šta je on mogao, pitam te, Cano, šta? Jao, kad sam onu noć preživela, valjda ništa strašnije u životu i ne može da mi se desi! A ovaj moj Jova, vidim, nema ga u krevetu! A ne smem da ga tražim, ne smem stan da napuštam, naredili... A kud bih i smela! – tako se, uz kafu, vajkala šapatom mama Ljubica – pričalo se.

Dugo posle toga prenosile su se u familiji s kolena na koleno reči gospođe Ljubice, kao istorijski događaj pokolenjima za pamćenje. Čak i danas njeni čukununci znaju za ovu istorijsku noć, jer su u sličicama TV serije upoznali i „onu Dragu” i onog mlakonju Aleksandra, uz komentar da je sve to „bez veze”! Tako je, valjda, mislio i njihov pradedo Jovče, tada u njihovim sadašnjim godinama, jer je već sutradan, preskočivši prozor, otišao na Savu da peca, preskočivši na taj način i taj istorijski trenutak.

Međutim, sva iskakanja kroz prozor da bi pobegao u pozorište nikada tada (a ni kasnije, u životu pukovnika Jovčeta) nisu bila preskočena.

Kad majka Ljubica zove tetka-Canu da pričuva decu, znalo se da ide s ocem u pozorište.